

de Rechtspraak

De minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
mevr. drs. E.I. Schippers
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 14 juli 2014
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
telefoonnummer 06-46116548
cc Minister van Veiligheid en Justitie
bijlage 1
onderwerp Advies tweede nota van wijziging Wet verplichte geestelijke
gezondheidszorg

T (088) 36 10000
F (088) 36 10022
www.rechtspraak.nl

Geachte mevrouw Schippers,

Bij bericht van 26 juni 2014, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “Raad”) om uiterlijk 10 juli 2014 advies uit te brengen inzake de tweede nota van wijziging van de Wet regels voor het kunnen verlenen van verplichte zorg aan een persoon met een psychische stoornis (Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg - Wvvgz) (de “tweede nota van wijziging”). Bij bericht van 4 juli 2014 heeft u enkele artikelen betreffende de aansluiting tussen de Wvvgz en de Wet forensische zorg nagezonden, met het verzoek om ook daarover uiterlijk op 10 juli 2014 advies uit te brengen. Reeds eerder - op 16 april 2009¹, 31 mei 2012² en 6 februari 2014³ - bracht de Raad advies uit over drie eerdere versies van de Wvvgz (het “wetsvoorstel”).

De tweede nota van wijziging

De tweede nota van wijziging bevat een nadere regeling van het hoger beroep (met name naar aanleiding van het advies van de Raad voor de rechtspraak aan de Tweede Kamer van 6 februari 2014), een vereenvoudiging van procedures waar mogelijk en een verbeterde afstemming met andere wetsvoorstellen (met name de Wet zorg en dwang).

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.⁴

---

¹ www.rechtspraak.nl, 2009/12.

² www.rechtspraak.nl, 2012/17.

³ www.rechtspraak.nl, 2014/06.

⁴ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 14 juli 2014
pagina 2 van 6

Advies

Het wetsvoorstel is in vele opzichten verbeterd ten opzichte van de eerdere voorgelegde versies. Op een aantal punten voldoet het wetsvoorstel naar de mening van de Raad echter nog niet. De Raad beperkt zich in het navolgende hoofdzakelijk tot de procedurele aspecten, en met name het appel. Daarbij wordt de volgorde van de artikelen in het wetsvoorstel gevolgd.

Begripsbepaling (artikel 1:1)

Ten aanzien van het voorgestelde onderdeel r merkt de Raad op dat de wijziging van “schade” in “ernstig nadeel” en dan vooral de definiëring ervan in de praktijk tot veel dogmatische discussies kan leiden. De rechter zal zich nu ook moeten afvragen of het risico niet alleen aanwezig is maar ook of het wel aanzienlijk is.

Toepassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (artikel 1:7)

Het derde lid van artikel 1:7, waarin de bepalingen inzake de verzoekschriftprocedure in eerste aanleg en inzake cassatie uit het eerste boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van overeenkomstige toepassing worden verklaard, komt te vervallen. De toelichting op deze wijziging begrijpt de Raad niet. De toelichting vermeldt dat het bij nader inzien overbodig is de bepalingen inzake de verzoekschriftprocedure in eerste aanleg en cassatie uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van overeenkomstige toepassing te verklaren. Dit vloeit al voort uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, aldus de toelichting.

Op zich is juist dat e.e.a. voortvloeit uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, maar dat het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van toepassing is staat nu, voorzover de Raad kan overzien, nergens, en dat moet naar de mening van de Raad wel ergens expliciet gebeuren. Het enkel her en der verwijzen naar artikelen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering die wel of niet van toepassing zijn betreft slechts een indirecte verwijzing die naar de mening van de Raad niet de schoonheidsprijs verdient. De Raad vraagt u om expliciet in de wettekst op te nemen dat op de procedure bij de rechter en de rechter in hoger beroep de bepalingen inzake de verzoekschriftprocedure uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van overeenkomstige toepassing zijn, voorzover daar niet in deze wet uitdrukkelijk van wordt afgeweken.

Vervanging “specialist” door “psychiater” (artikel 5:9)

De voorgestelde wijziging van artikel 5:9 sub b schakelt definitief de arts-niet psychiater uit. Eerder heeft de Raad in zijn advies van 6 februari 2014 opgemerkt dat dit wat al te rigoureuus is. De huidige jurisprudentie schrijft niet voor dat het altijd om een psychiater moet gaan. In noodsituaties kan hier ingevolge het Varbanov-arrest van worden afgeweken. In veel landelijke regio's is een tekort aan ambulante psychiaters. Door nu – via de schakelbepaling in 5:9 – ook in acute situaties een beoordeling door een psychiater voor te schrijven, wordt het de praktijk nodeloos moeilijk gemaakt. Gepleit wordt voor een regeling conform het eerdergenoemde advies van de Raad.

de Rechtspraak

datum 14 juli 2014
pagina 3 van 6

Hoorplicht in eerste aanleg (artikel 6:1)

In zijn geheel gezien geeft de tekst van artikel 6:1 lid 1 onvoldoende de essentie weer van de hoorplicht en de daarbij behorende inspanningsverplichting van de rechter om betrokkene te horen.

De eerste volzin van het eerste lid van artikel 6:1 zou expliciet moeten weergeven dat betrokkene door de rechter wordt gehoord. Het imperatieve karakter van de hoorplicht komt in de huidige formulering onvoldoende uit de verf en roept daardoor onnodig veel vragen op.

De tweede volzin van het eerste lid gelezen in samenhang met de eerste volzin, geeft bij nader inzien onvoldoende weer dat in ieder geval de rechter in eerste aanleg zich er persoonlijk van moet vergewissen of de betrokkene al dan niet gehoord wil worden. Het moet de rechter zelf zijn die vaststelt dat betrokkene niet kan of wil worden gehoord, desnoods ter plekke, maar niet tevoren op basis van (noodzakelijkerwijs) iemand anders' mededeling of een schriftelijke verklaring van betrokkene waarvan de rechter niet weet hoe die tot stand is gekomen. Uit de formulering moet dit ondubbelzinnig blijken. De Raad verzoekt u met klem om de wettekst in deze zin aan te passen.

Algemene opmerkingen over de inrichting van het hoger beroep (artikel 6:3)

De Raad stelt vast dat niet nader is ingevuld of het hoger beroep enkelvoudig of meervoudig moet worden behandeld. Om dezelfde reden waarom alle civielrechtelijke zaken in hoger beroep meervoudig worden behandeld dient dat naar de mening van de Raad ook in deze zaken te gebeuren. Het is verder een kwestie van praktische uitwerking hoe het horen, met name op locatie, wordt ingericht; de wetgever behoeft zich hiermee inderdaad niet in te laten.

(Niet) voor hoger beroep vatbare beschikkingen (artikel 6:3 lid 1)

De eerste volzin van artikel 6:3 lid 1 bepaalt dat geen hoger beroep kan worden ingesteld tegen de beschikking tot het verlenen van een zorgmachtiging voor het opstellen van een zorgplan als bedoeld in artikel 3:4, eerste lid, onderdeel c, door anderen dan betrokkene en de vertegenwoordiger.

Deze eerste volzin van artikel 6:3 lid 1 is naar het oordeel van de Raad systematisch raar geformuleerd: het geeft alleen aan waartegen *geen* appel openstaat, zonder dat ergens is bepaald dat er überhaupt tegen iets appel kan worden ingesteld. De eerste volzin van het eerste lid van artikel 6:3 moet volgens de Raad positief worden geformuleerd.

Daarnaast lijkt de voorgestelde formulering ook niet te dekken wat beoogd wordt; het lijkt er op dat de betrokkene en de vertegenwoordiger wel in appel kunnen tegen de beschikking tot verlening van een zorgmachtiging ter opstelling van een zorgplan, terwijl het volgens de Raad de bedoeling is appel tegen een dergelijke (lees: iedere) kortdurende machtiging geheel uit te sluiten (waarmee overigens akkoord - al lijkt de toelichting iets anders te suggereren; meer duidelijkheid is hier gewenst: er kan toch ook om andere redenen dan het opstellen van een zorgplan een machtiging voor maximaal zes weken worden verleend?) en te bepalen dat, als er al hoger beroep kan worden ingesteld, daartoe alleen de betrokkene

de Rechtspraak

datum 14 juli 2014
pagina 4 van 6

en de vertegenwoordiger bevoegd zijn.

Termijn voor het instellen van hoger beroep (artikel 6:3 lid 2)

De Raad is blij met de verduidelijking van de termijn voor het instellen van hoger beroep. De voorgestelde termijn van vier weken voor het instellen van hoger beroep acht de Raad voldoende.

De positie van belanghebbenden (artikel 6:3 lid 4)

Artikel 6:3 lid 4 - dat bepaalt dat er geen andere belanghebbenden in de zin van artikel 279, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn dan betrokkene en de vertegenwoordiger - lijkt de Raad niet juist. Men kan hoogstens bepalen dat geen andere belanghebbenden worden opgeroepen dan de betrokkene en de vertegenwoordiger, maar dat staat er nu niet en dat lijkt de Raad ook niet gewenst. Zeker wanneer in eerste aanleg nog andere belanghebbenden dan deze zijn gehoord dienen zij opgeroepen te worden: zie artikel 361 lid 1 Rv, waarvan de wetgever inmiddels, blijkens de gegeven toelichting, niet wil afwijken. Daarmee kan dan worden volstaan; de hoven weten hoe hier mee te werken. Het artikellid brengt mee dat in eerste aanleg niet verschenen belanghebbenden over het algemeen niet zullen worden opgeroepen.

Hoorplicht in hoger beroep (artikel 6:3 lid 5)

Artikel 6:3 lid 5 bepaalt dat artikel 6:1 (de hoorplicht in eerste aanleg) van overeenkomstige toepassing is in hoger beroep, met uitzondering van het eerste lid, tweede volzin (“De rechter kan zich daartoe naar de woon- of verblijfplaats van betrokkene begeven, tenzij deze aangeeft dat hij niet of elders wenst te worden gehoord”). Indien van betrokkene redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat hij in een door het gerechtshof bepaalde locatie wordt gehoord, begeeft de rechter zich daartoe naar de woon- of verblijfplaats van betrokkene.

Ook in hoger beroep moet het verplicht horen van betrokkene zonder meer uitgangspunt zijn, nu het om kwetsbare mensen gaat wier vrijheid wordt ontnomen. De Raad verwijst in dit verband ook naar hetgeen hierboven bij de bespreking van de hoorplicht in eerste aanleg is gezegd (artikel 6:1 lid 1).

De Raad acht het voorts wenselijk om voor de formulering van de hoorplicht in hoger beroep integraal aan te sluiten bij formulering van de hoorplicht in eerste aanleg, zonder daar uitzonderingen op te maken. Voorzover de invulling van de hoorplicht in hoger beroep een andere invulling zou moeten krijgen dan in eerste aanleg, zou dat in de jurisprudentie vorm kunnen krijgen. Dat hoeft naar het oordeel van de Raad niet in de wettekst.

Aansluiting met de Wet forensische zorg

Door de late toezending van de artikelen betreffende de aansluiting tussen de Wvggz en de Wet forensische zorg en de zeer korte adviestermijn, heeft de Raad onvoldoende gelegenheid gehad om zich daar een oordeel over te vormen. Mochten de nagezonden artikelen daar aanleiding toe geven, behoudt

de Rechtspraak

datum 14 juli 2014
pagina 5 van 6

de Raad zich het recht voor om daarover op een later tijdstip aanvullend te adviseren.

Implementatietermijn

Voor de invoering van de hier voorgestelde stelselwijziging moet voldoende tijd worden uitgetrokken. IT-systemen en werkprocessen moeten worden aangepast en de bij de uitvoering van het Wetsvoorstel betrokken medewerkers moeten worden opgeleid en ingewerkt. Daarnaast dient de nodige afstemming plaats te vinden tussen de vele bij de uitvoering van het Wetsvoorstel betrokken organisaties. Voor een zorgvuldige implementatie van de Wvggz is een implementatietermijn van bij voorkeur twee jaar, doch minimaal achttien maanden nodig na aanvaarding van het Wetsvoorstel door de Eerste Kamer. De Raad vraagt u met klem om hier rekening mee te houden.

Werklast

Ten aanzien van de werklast zijn er ten opzichte van de vorige nota van wijziging geen wijzigingen opgetreden. De Raad handhaaft dan ook zijn eerder geformuleerde claim (zie het bijgevoegde advies van de Raad van 31 mei 2012; uw kenmerk 246316) met daarin opgenomen een bedrag van €1,6 miljoen voor toegenomen kosten in eerste aanleg en hoger beroep. Deze €1,6 miljoen is opgebouwd uit een prijseffect van -€2,6 miljoen en een effect op basis van de zaaksaantallen van €4,2 miljoen.

Tot slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het wetsvoorstel, stelt de Raad er op prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. F.C. Bakker
Voorzitter Raad voor de rechtspraak

de Rechtspraak

datum 14 juli 2014
pagina 6 van 6

BIJLAGE: WETSTECHNISCH EN REDACTIONEEL COMMENTAAR

Aanduiding van de rechter in hoger beroep

Het lijkt de Raad helder om consequent te spreken over "rechter in hoger beroep" als het over het appel gaat. De begrippen "rechter" en "rechter in hoger beroep" kunnen overigens ook in artikel 1:1 worden gedefinieerd, maar bij een heldere uitwerking is dat niet strikt noodzakelijk.

Artikel 5:1 (de kring van gerechtigden)

Artikel 5:1 lid 1 somt op wie bevoegd is tot het indienen van een aanvraag voor de voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging. Ingevolge sub b behoort "de echtgenoot" tot de kring van gerechtigden. De Raad vraagt zich af of de "geregistreerd partner" ook tot de kring van gerechtigden behoort. De "geregistreerd partner" wordt in dit artikel niet expliciet genoemd en voorzover de Raad kan overzien, wordt "de echtgenoot" niet elders in de wet gedefinieerd zodat daar ook de "geregistreerd partner" onder valt. De Raad vraagt u om verheldering op dit punt.

Volgorde hoofdstuk 6

De volgorde van de artikelen van hoofdstuk 6 doet vreemd en onlogisch aan. De Raad adviseert u om de volgorde van de artikelen als volgt aan te passen:

- 6:1 blijft 6:1;
- 6:2 wordt wat tot nu toe 6:3 is;
- 6:3 wordt wat tot nu toe 6:2 is;
- 6:4 wordt het nieuw voorgestelde 6:3;
- 6:5 wordt het bestaande 6:4; en
- 6:6 wordt het bestaande 6:5.

Toelichting artikel 6:3

In de toelichting bij artikel 6:3 staat een onjuiste verwijzing waar men zegt het vierde lid toe te lichten terwijl dat het derde lid moet zijn.

Artikel 6:3 lid 1, tweede volzin (definitie van "betrokkene")

Het is naar het oordeel van de Raad logischer om de definitie van "belanghebbende" onder te brengen in de definitiebepaling artikel, 1:1, waarin ook overige actoren worden gedefinieerd.

Artikel 10:7

In artikel 10:7, lid 2 moet "indien" worden vervangen door "indienen" en "binnen" worden geschrapt.

Terminologie klachtprocedure

Het klachtrecht is sterk bestuursrechtelijk gekleurd. Waarom dan niet spreken over "de bekendmaking" van de beslissing van de klachtencommissie in plaats van "meedelen"? Discussies over de vraag wanneer een beslissing is meegedeeld worden daarmee teruggebracht tot de vraag wanneer de beslissing is bekendgemaakt en die discussies zijn met de Algemene wet bestuursrecht in de hand eenduidig te beslechten.